

**Мінерально-
сировинні
ресурси
України**

Паливні корисні копалини

Гірські породи за утворенням

I. МАГМАТИЧНІ ПОРОДИ.

називають породи, утворені з магми, при її застиганні на поверхні чи в надрах Землі

1. Глибинні – *граніт*

2. Вивержені - *базальт*

II. ОСАДОВІ ПОРОДИ.

1. Уламкові - з уламків різних порід унаслідок їх руйнування (вивітрювання, розмивання) - *щєбінь, галька, гравій, пісок, глина*

2. Органічні - рештки відмерлих рослин і тварин - *крейда і вапняк, кам'яне вугілля, торф, нафта, горючі гази, буритин.*

3. Хімічні — це наслідок випадання речовин в осад із водних розчинів - *кам'яна і калійні солі, гіпс, кремній, доломіт тощо.*

III. МЕТАМОРФІЧНІ ПОРОДИ.

Магматичні й осадові породи зазнають перетворення. На великій глибині вони нагріваються, стискаються і перетворюються (метаморфізуються) — набувають нових властивостей.

Наприклад, пухкий пісок стає твердим кварцитом, вапняк — мармуром, граніт — гнейсом, вугілля - графітом.

I. Мінерально-сировинні ресурси

корисні копалини

мінерали

гірські
породи

що використовуються
або можуть бути використані в
господарстві

паливні

рудні

нерудні

II. Класифікація мінеральних ресурсів

За походженням	За використанням
<p><u>1) Осадові:</u></p> <p><i>А) уламкові</i></p> <p><i>Б) хімічні</i></p> <p><i>В) органічні</i></p>	<p><u>1) Нерудні:</u></p> <p><i>А) будівельна сировина</i></p> <p><i>Б) хімічна сировина</i></p> <p><i>В) Інші</i></p>
<p><u>2) Магматичні:</u></p> <p><i>А) глибинні</i></p> <p><i>Б) вивержені</i></p>	<p><u>2) Рудні:</u></p> <p><i>А) руди чорних металів</i></p> <p><i>Б) руди кольорових металів</i></p>
<p><u>3) Метаморфічні</u></p>	<p><u>3) Паливні</u></p>

КОРИСНІ КОПАЛИНИ

(*≈50 видів; родовищ: розвідано >7000, розробляється ≈4500*)

1. ПАЛИВНІ

(для тепла та енергії)

 – кам'яне вугілля

 – буре вугілля

 – нафта

 – природний газ

 – торф

2. РУДНІ

(для металургії)

 – залізні руди

 – марганцеві руди

 – ртутні руди

 – нікелеві руди

 – титанові руди

 – багатоконпонентні солі

 – золото

 – уранові руди

3. НЕРУДНІ

А. Хімічна сировина

 – кухонна сіль

 – калійна сіль

 – самородна сірка

Б. Будівельна сировина

 – каолін (біла глина)

 – граніт

 – вапняк – крейда

В. Технічна сировина

 – графіт

 – мінеральні води

III. Закономірності поширення мінеральних ресурсів

Залежать від геотектонічної будови території !!!

Платформи		Складчасті області	
<i>Щити</i>	<i>Плити та западини</i>	<i>Передгірські та міжгірські прогини</i>	<i>Складчасті системи</i>
Магматичні метаморфічні	Осадкові		Магматичні
1. Руди чорних металів 2. Деякі кольорові руди 3. Нерудні	1) Паливні 2) Нерудні		1) Руди КМ 2) Нерудні

КОРИСНІ КОПАЛИНИ: ПАЛИВНІ

■ - Горючі сланці (Бовтиське)

■ - кам'яне вугілля

■ - нафта

□ - буре вугілля

□ - природний газ

■ - торф

Львівсько-Волинський басейн

Придніпровський басейн

Шебелинка

ДОНБАС

Джанкойське

Голіцинське

2

1

3

Нафтогазоносні басейни:

1- Дніпровсько-Донецький (Східний)

2- Прикарпатський (Західний)

3- Причорноморсько-Кримський (Південний)

ВУГІЛЬНІ БАСЕЙНИ УКРАЇНИ

Характеристики басейнів	Донбас - 98%	Львівсько-Волинський бас.	Придніпровський басейн
1. S та ЕГП	50 тис. км ²	10 тис. км ²	100 тис. км ²
2. Початок розробки	1721 р – Г.Капустін; з 1796 р.	50-і рр. ХХ ст.	XVIII ст.
3. Глибина шарів	500 - 1200 м	300 - 700 м	10 - 150 м
4. Розміщення шарів	Похиле, інколи під кутом 45 ⁰	Горизонтальне	Горизонтальне
5. Товщина шарів	0,5 - 2 м	0,6 – 2,8 м	15 – 40 м
6. Спосіб видобутку	100% - шахтний	100% шахтний	80% кар'єрний
7. Якість сировини	1/3 – кокс, 2/3 антрацит	енергетичне, високо зольне, багато S	Менша теплоємність
8. Собівартість видобутку	Висока	Середня	Низька

Вкажіть зайве слово 0,5 б - 2 бали

а) Вугілля, нафта, золото, торф.

**б) Карпатський, Львівсько-Волинський,
Причорноморсько-Кримський.**

**в) Дніпровсько-Донецький, Дніпровський,
Донецький.**

г) Пісок, крейда, горючі сланці, вапняк.

«Вірю — не вірю»

0,5 б - 3 бали

- 1. Чи вірите ви, що Донецький кам'яновугільний басейн більший за Львівсько-Волинський за площею і загальними запасами?**
- 2. Чи вірите ви, що в Передкарпатській нафтогазоносній області на даний момент добувають 80 % української нафти і газу?**
- 3. Чи вірите ви, що вугілля Львівсько-Волинського кам'яно вугільного басейну більш якісне, ніж Донецького?**
- 4. Чи вірите ви, що в Дніпровському буровугільному басейні видобуток здійснюється переважно відкритим способом?**
- 5. Чи вірите ви, що родовища Передкарпатської нафтогазоносної області кустарно розроблялися ще з XVIII століття?**
- 6. Чи вірите ви, що на території Львівської і Закарпатської областей розташована більшість родовищ Дніпровського буровугільного басейну?**

«Нас запитують...»

по 1 балу

- **1. Чи можна загасити водою нафту, що горить?**
- **2. Які 4 нафтопродукти необхідні, щоб міг рухатися автомобіль або автобус?**
- **3. Який продукт нафти захищає наш одяг від пошкодження міллю?**
- **4. Коли ви розгортаєте цукерочку, ви стикаєтеся з одним з продуктів нафти. Яким?**
- **5. Якими корисними копалинами Україна забезпечена добре?**
- **6. Яких корисних копалин Україні не вистачає?**

Домашнє завдання

1. Опрацювати текст § 19;
2. Нанести на к/к стр. 9 басейни паливних корисних копалин.

КОРИСНІ КОПАЛИНИ: РУДНІ

КОРИСНІ КОПАЛИНИ: НЕРУДНІ

Домашнє завдання

- 1. Опрацювати текст § 20;**
- 2. Нанести на к/к стр. 9
басейни та родовища рудних
та нерудних корисних
копалин вказаних у РРТ.**
- 3. Підготуватись до С/Р**

